

Kaikkien maiden proletaarit, liittykää yhteen!

LENIN

TEOKSET

41

VENÄJÄNKIELINEN LAITOS
JULKAISTU
NEUVOSTOLIITON KOMMUNISTISEN
PUOLUEEN KESKUSKOMITEAN
PÄÄTÖKSEN PERUSTEELLA

ИНСТИТУТ МАРКСИЗМА-ЛЕНИНИЗМА
при ЦК КПСС

В. И. ЛЕНИН

СОЧИНЕНИЯ

Издание четвертое

ИЗДАТЕЛЬСТВО ПОЛИТИЧЕСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ
МОСКВА

NKP:n KK:n MARXISMIN-LENINISMIN
INSTITUUTTI

V. I. L E N I N

T E O K S E T

*Suomennos neljännestä
venäjänkielisestä painoksesta*

KUSTANNUSLIIKE EDISTYS
MOSKOVA • 1969

V. I. LENIN

41
OSA

1896—lokakuu 1917

ESIPUHE

Kyseisen painoksen lisäosiin 41—45 on otettu tärkein osa siitä uudesta aineistosta, joka on sisällytetty V. I. Leninin Teosten 5. painokseen.

Neljäskymmenes ensimmäinen osa käsittää joukon Leninin kirjoituksia, muistiinpanoja, puheita y.m., jotka ovat ajalta 1896 — lokakuu 1917, siis Lokakuun Suuren sosialistisen vallankumouksen edelliseltä ajalta. Ne täydentävät oleellisesti neljännen venäjänkielisen painoksen vastaavissa osissa julkaistuja tuotteita.

Osassa on huomattava sija asiakirjoilla, jotka kuvastavat, miten Lenin taisteli bolshevikkipuolueen perustamisen ja lujittamisen hyväksi ja kehitteli uudentyyppisen proletarisen puolueen ideologisia ja organisatorisia periaatteita, ohjelmaa ja sääntöjä. Niiden joukossa ovat »Ohjelmaluonnoksen käytännöllisen osan eri pykälien hahmotelmat», »Plehavin ensimmäisen ohjelmaluonnoksen I ja II kohdan sanamuoto ja ohjelman teoreettisen osan ensimmäisen kohdan hahmotelma», »Ohjelmaluonnoksen agrariosan ja loppulauseen alustava variantti» ja Leninin puolueen II edustajakokouksessa käyttämät puheenvuorot. Ne osoittavat, että »Iskran» toimituskunta laati Leninin ansiosta todella vallankumouksellisen ohjelman luonnoksen.

Venäjän Vallankumouksellisen Sosialidemokratian Ulkomaisen Liigan II edustajakokouksen, VSDTP:n Neuvoston tammikuun ja kesäkuun (1904) istuntojen aineisto, »Genèven enemmistöryhmän päätöslauselmaehdotus», »Vastaus L. Martoville», »Selostus puolueen asiantilasta» y.m. luonnehtivat

Leninin kamppailua sitä hajaannusta ja sekasortoa aiheuttavaa toimintaa vastaan, johon menshevikit ryhtyivät VSDTP:n II edustajakokouksen jälkeen.

Venäjän ensimmäisen vallankumouksen aikana noudatetun puoluestrategian ja -taktiikan tutkimuksen kannalta on tärkeä merkitys lukuisilla Leninin kirjoittamilla VSDTP:n III, IV ja V edustajakokouksen asiakirjoilla. Näihin asiakirjoihin sisältyy johtoaatuksia proletariaatin hegemoniasta, työväenluokan ja talonpoikaiston liitosta, porvarillis-demokraattisen vallankumouksen kehittymisestä sosialistiseksi vallankumoukseksi.

Varsin kiinnostavaa on bolshevikkien duuma-, parlamentti-taktiikan kehittelyyn liittyvä aineisto: II Valtakunnanduuman vaalien aikaista kamppailua koskeva alustus ja loppupuheenvuoro sekä muu VSDTP:n toisen (ensimmäisen yleisvenäläisen) konferenssin aineisto, artikkelit »Onko menshevikeillä oikeus harjoittaa kadettien-tukemispoliitikkaa?», »Kolmas Valtakunnanduuma ja sosialidemokratia», Kansainväliselle Sosialistiselle Toimistolle tehty selostus »IV duuman vaalit», »Duumaryhmä ja duuman ulkopuolella oleva enemistö» y.m.

Useissa taantumuskauden aikaisissa asiakirjoissa kuvastuu Leninin taistelu aatteellista horjuntaa ja marxilaisuudesta poikkeavia käsityskantoja vastaan. Lenin kävi leppymätöntä taistelua ilmeisiä opportunisteja, likvidaattorimenshevikkejä vastaan. Samaan aikaan hän kävi kamppailua bolshevikki-puolueen riveissä esiintynyttä »vasemmistolaisista» opportunistia, nimittäin otzovisteja ja ultimatisteja, »Vperjodin» ryhmäkuntaa vastaan. Aikaisemmin julkaistun aineiston lisäksi osassa julkaistaan Leninin 14 asiakirjaa, jotka valottavat »Proletari» lehden laajennetun toimituskunnan neuvottelukokousta, missä tuomittiin paitsi likvidaattoruus myös otzovismi.

Osassa on täydellisemmin esitetty Pariisissa kesäkuussa 1911 pidetyn VSDTP:n KK:n jäsenten neuvottelukokouksen aineisto. Puolueen asiaintilaa käsittelevässä alustuksessaan ja kokouksessa käyttämässään puheenvuoroissa Lenin määritteli, mitä puolueen oli tehtävä taistellessaan puolueenvastaisia ryhmittymiä vastaan.

VSDTP:n VI (Prahan) yleisvenäläinen konferenssi muodostui menshevisminvastaisen taistelun erään vaiheen päätekohtaksi. Konferenssi erotti likvidaattorimenshevikit puo-

lueesta ja lujitti siten puoluetta yleisvenäläisenä järjestönä, joka pystyi asettumaan joukkojen uuden vallankumouksellisen nousun johtoon. Kyseisessä osassa on julkaistu useita asiakirjoja, jotka ovat varsin mielenkiintoisia konferenssin työskentelyn tutkimuksen kannalta. Niihin kuuluvat »Selostus Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston työstä», jossa on merkitykseltään tärkeitä Leninin väitteitä uudesta aikakaudesta, sosialististen vallankumouksien aikakaudesta, »porvaristonvastaisten taistelujen» kaudesta ja siitä johtuvasta vallankumouksellisten sosialidemokraattien ja reformistien välisen taistelun kärjistymisestä Euroopan sosialistipuolueissa, »Puhe organisaatiokysymyksestä», jossa Lenin tähdentää, että puolueen on lujitettava yhteyksiään joukkoihin, toimittava sekä illegaalisesti että legaalisesti.

Osassa on julkaistu Leninin kirjoittama VSDTP:n Keskuskomitean ja puolueytöntekijäin Krakovan neuvottelukokouksen päätöslauselma »'Pravda' lehden toimituksen uudelleenjärjestelystä ja työstä». Päätös osoittaa, miten asiallisesti ja konkreettisesti Leninin johtama KK ohjasi puolueen tärkeintä legaalista äänenkannattajaa, »Pravda» lehteä.

Useissa kirjoituksissaan — »Vastaus 'Leipziger Volkszeitungissa' julkaistuun likvidaattorien kirjoitukseen», »Kirje Saksan Sosialidemokraattisen Puolueen hallitukselle», »Toimiston lähimmistä toimenpiteistä», »Venäjän työläiset ja Internationaali», »Kuinka likvidaattorit pettävät työläisiä», »Päätöslauselma Sosialistisen Toimiston päätöksestä» — Lenin torjuu jyrkästi Saksan Sosialidemokraattisen Puolueen ja II Internationaalin johtomiesten yritykset saada bolshevikit ja menshevikit »sopimaan» ja yhtymään bolshevikki-puolueen likvidoinnin tietä.

Taistelua, jota Lenin kävi puolueen rivien yhtenäistämiseksi, luonnehtii Lätinmaan Sosialidemokratian IV edustajakokouksen aineisto: hänen selostuksensa, loppupuheenvuoronsa ja päätöslauselmaehdotuksensa, joka koskee Lätinmaan Sosialidemokratian suhdetta VSDTP:hen.

Aineistosta, joka valaisee, miten Lenin kehitteli kansallisuuskysymystä, on osaan sisällytetty täydentävät asiakirjat: »Kansallisuuskysymystä käsittelevän esitelmän teesit», »Saksan Sosialidemokraattinen Puolue ja kansakuntien itsemääräämisoikeus», »Merkintö teeseihin 'Sosialistinen vallankumous ja kansakuntien itsemääräämisoikeus'», »Zimmerwaldin konferenssissa esitetystä Puolan sosdemien jul-

kilausumasta», keskeneräiseksi jääneen »Tilastotiede ja sosiologia» kirjaseen jäsenitys, VSDTP(b):n VII (huhtikuun) yleisvenäläisessä konferenssissa pidetty »Puhe kansallisuus-kysymyksestä».

Kaikkien maiden imperialistien valmisteleman maailmansodan uhkaavan lähenemisen johdosta Lenin osoitti, että työläisten on taisteltava sodanvaaraa vastaan, ja paljasti opportunistit, jotka kiistivät sellaisen taistelun reaalisen merkityksen tuomiten siten ennalta työläiset passiivisuuteen. Hän piti vallankumouksellisten sosialidemokraattien tärkeimpänä tehtävänä militarisminvastaisen propagandan harjoittamista, työtätekevien kansainvälisen solidaarisuuden tunnon herättämistä joukoissa. Tätä kysymystä käsittelevänä aineistona ovat osassa asiakirjat: »Huomautuksia Stuttgartin kongressin päätöslauselmaan 'Militarismi ja kansainväliset selkkaukset'», »Huomautuksia C. Zetkinin artikkeliin 'Stuttgartin kansainvälinen sosialistikongressi'», »Militarisminvastainen propaganda ja sosialistisen työläisnuorison liitot», »Kuinka 'socialistivallankumoukselliset' kirjoittavat historiaa».

Osassa julkaistaan useita ensimmäisen maailmansodan aikaisia asiakirjoja: »Tunnuksesta: imperialistinen sota muutettava kansalaissodaksi», »Toimituksen huomautus artikkeliin 'Ukraina ja sota'», »VSDTP:n ulkomaisten jaostojen konferenssin päätöslauselman 'Pää-äänenkannattaja ja uusi lehti' kolmannen kohdan luonnos», »Ehdotus naisten kansainvälisen sosialistisen konferenssin päätöslauselmaksi», »Ensimmäiselle kansainväliselle sosialistikonferenssille ehdotettu vasemmistosocialidemokraattien päätöslauselmavariantti», »Esitelmän 'Kaksi Internationaalia' jäsenitys», Zimmerwaldin ja Kienthalin kansainvälisissä sosialistikonferensseissa käytetyt puheenvuorot, »Ehdotus VSDTP:n KK:n päätökseksi 'Kommunist' aikakauslehden julkaisemisen lopettamisesta», »Huomautuksia maksimalismia käsittelevän artikkelin johdosta» y.m. Nämä asiakirjat valottavat bolshevikkien taktiikkaa sodan, rauhan ja vallankumouksen kysymysten suhteen, selventävät tunnusta: imperialistinen sota muutettava kansalaissodaksi, luonnehtivat Leninin toimintaa, jonka tarkoituksena oli koota kansainvälisen työväenliikkeen vallankumoukselliset vasemmistoainekset internationalismin lipun alle, ja hänen taisteluaan socialishovinismia ja kautskylaisuutta (keskustalaisuutta) vastaan, samoin kuin Buharinin —

Pjatakovin ryhmän vasemmisto-oppoportunistista, lahkokuntaista asennetta ja ryhmäkuntatoimintaa vastaan.

Useissa Venäjän porvarillis-demokraattisen helmikuun vallankumouksen jälkeen kirjoittamissaan asiakirjoissa Lenin on määritellyt puolueen kannanotot porvarillisen väliaikaisen hallituksen suhteen.

Osassa on aineistoa, joka koskee Leninin huhtikuussa 1917 suorittamaa paluumatkaa Sveitsistä Venäjälle. Tunnettua on, minkä parjauksen ja ajojahdin kohteeksi Lenin ja bolshevikit joutuivat porvarillisessa ja pikkuporvarillisessa lehdistössä sen johdosta, että he matkustivat kotimaahansa Saksan kautta. Asiakirjat: vastauksia »Politiken» lehden kirjeenvaihtajalle ja vastaus Ruotsin vasemmistososialidemokraattien edustajalle F. Strömille, ryhmän tiedonanto »Venäjän vallankumouksellisten matka Saksan kautta», puheet Ruotsin vasemmistososialidemokraattien kanssa maaliskuun 31 (huhtikuun 13) pnä pidetyssä neuvottelutilaisuudessa, panssaripataljoonan sotamiesten joukkokokouksessa huhtikuun 15 (28) pnä ja Pietarin Työläisten ja Sotilaiden Edustajien Neuvoston sotilasjaoston istunnossa huhtikuun 17 (30) pnä, »Kesken-eräinen omaelämäkerta» ja muut paljastavat vakuuttavasti parhaajat.

Osassa on lehtiselostus puheesta, jonka Lenin piti työläisille, sotamiehille ja matruuseille Pietariin saavuttuaan huhtikuun 3 (16) pnä 1917 Suomen aseman torilla panssariauton päällä seisten.

V. I. Leninin paluu, hänen kehittelemänsä konkreettinen suunnitelma, jonka sisältönä oli siirtyminen porvarillis-demokraattisesta vallankumouksesta sosialistiseen vallankumoukseen, ja tämän suunnitelman avoin selittäminen lukuisissa kokouksissa pidetyissä puheissa ja lehdistössä saivat aikaan sen kääntein, että puolue ryhtyi valmistelemaan sosialistista vallankumousta. Tämän valmistelun kannalta oli suuri merkitys VSDTP(b):n Pietarin kaupunkikonferenssilla ja VII yleisvenäläisellä konferenssilla, jotka pidettiin huhtikuussa 1917. Eräät alustukset ja puheet, jotka Lenin piti näissä konferensseissa, julkaistaan sekä pöytäkirjamerkintöjen että lehtiselostusten mukaan, mikä on omiaan antamaan täydellisemmän käsityksen niiden sisällöstä. Niin ikään julkaistaan osassa toukokuun 8 (21) pnä 1917 Pietarin järjestön kokouksessa tehty selostus VSDTP(b):n VII (huhtikuun) yleisvenäläisen konferenssin yhteenvedoista.

Useat osaan otetut asiakirjat koskevat toisen puolueohjelman valmistelua, ohjelman, jossa määriteltiin konkreettiset tied Venäjän sosialistisen talouden rakentamista varten. Mainittuja asiakirjoja ovat »Kirjeitä kaukaa'. Viidennen kirjeen hahmotelma», »Alustava ehdotus VSDTP:n puolueohjelman muutoksista», mikä oli »Ohjelman teoreettisen, poliittisen ja eräiden muiden osien muutosehdotusten» pohjana (ks. Teokset, 24. osa, ss. 455—459), VSDTP(b):n VII (huhtikuun) yleisvenäläisessä konferenssissa tehty »Alustus puolueen ohjelman tarkistuksesta» y.m.

Puhe Työläisten ja Sotilaiden Edustajien Neuvostojen I yleisvenäläisen edustajakokouksen bolshevikkiryhmän istunnossa, »Tilanneselostus rintamalla ja selustassa toimivien VSDTP(b):n sotilasjärjestöjen yleisvenäläisessä konferenssissa», artikkelit »Tovereiden huomioon!», »Liian karkeaa valhetta», »Grimmin jutusta», »Hävetkää!» ja muut selittävät puolueen politiikkaa sellaisten vallankumouksen peruskysymysten kuin sodan, rauhan, agraarikysymyksen y.m. osalta.

Heinäkuun tapahtumien jälkeen kirjoitetut Leninin teesit »Poliittinen tilanne» julkaistiin »Proletarskoje Delo» lehdessä artikkelin muodossa. Siinä muodossa ne julkaistiin myös Teosten 4. painoksen 25. osassa. Tässä osassa ne on julkaistu alkuperäisessä muodossaan — teeseinä. Mainitussa asiakirjassa määritellään poliittisen tilanteen muutoksesta johtuneet puolueen uudet tehtävät ja taktiikka. Varsin mielenkiintoinen on »Kirje Riian valtausta koskevan lentolehtisen julkaisemisesta», joka on julkaistu ensimmäisen kerran Teosten 5. painoksessa. Teeseissä, jotka Lenin kirjoitti Pietarin järjestön konferenssissa lokakuun 8 p:nä pidettävää selostusta sekä päätöslauselmaa ja puolueen edustajakokoukseen valituille edustajille tarkoitettuja evästyksiä varten, hän antaa tärkeitä ohjeita kohdassa »Perustavan kokouksen ehdokasluettelosta». Teesit on julkaistu osittaisesti Teosten 4. painoksen 26. osassa. J. M. Sverdloville osoittamassaan kirjeessä V. I. Lenin paljastaa Kamenevin ja Zinovjevin rikkureiksi ja sanoo uskovansa vallankumouksen voittoon.

Huomattava osa asiakirjoista on alustavaa aineistoa: jäsenyksiä, konsepteja hahmotelmia, teesejä, jotka osoittavat Leninin valmistelleen huolellisesti kirjoituksiaan ja joista selviää hänen työtapsansa ja -metodinsa. Merkitykseltään tärkeitä ovat keskeneräisiksi tai kirjoittamatta jääneiden artikkelien jäsennykset samoin kuin niiden puheiden ja esitel-

mien jäsennykset, joita ei ole kirjoitettu muistiin tai joiden muistiinmerkinnöt eivät ole säilyneet. Monissa niistä on tärkeitä teoreettisia johtoaatteita ja luonnehditaan puolueen tehtäviä.

Tässä osassa julkaistaan 47 Leninin kirjoitusta, jotka on julkaistu ensimmäisen kerran Teosten 5. painoksessa.

*NKP:n Keskuskomitean
marxismin-leninismin instituutti*
